

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено вченою радою КНЛУ
від 25 травня 2026 р., протокол № 12

В.о. ректора

Сергій СОРОКІН

ПРОГРАМА

вступного випробування «Іспит зі спеціальності А1 Освітні науки»

Рівень вищої освіти
Ступінь

Третій (освітньо-науковий)
Доктор філософії

Галузь знань
Спеціальність
Нормативний термін навчання
Вимоги до рівня освіти
вступників до аспірантури
Освітньо-наукова програма

А Освіта
А1 Освітні науки
4 роки
на основі 7 рівня
Національної рамки кваліфікацій
Сучасні наукові освітні студії:
педагогіка, методика навчання
іноземних мов і культур, наукова
англійська мова

Програма вступного випробування «Іспит зі спеціальності А1 Освітні науки»

Програму склали:

Ніколаєва Софія Юріївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Матвієнко Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов.

Рецензенти:

Задорожна Ірина Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Паршикова Олена Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри германських і романських мов, Київський національний лінгвістичний університет.

Схвалено на засіданні кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов від 7 травня 2026 р. (протокол № 14).

Завідувач кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов

Валентина ЧЕРНИШ

Гарант ОНП

Валентина ЧЕРНИШ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для складання вступного випробування «Іспит зі спеціальності А1 Освітні науки» підготовлено для вступників до аспірантури Київського національного лінгвістичного університету. Програма складена з урахуванням змісту аналогічних програм університетів України та специфіки змісту освіти в Київському національному лінгвістичному університеті.

Зміст програми передбачає виявлення володіння майбутніми аспірантами досягненнями світової цивілізації в галузі педагогічної науки з урахуванням надбань української педагогічної думки та шкільної практики, багатовікових педагогічних традицій українського народу; виявлення розуміння генези педагогічних категорій, володіння основами теорії навчання та виховання, сучасними педагогічними технологіями та методами науково-педагогічних досліджень, розуміння ключових проблем історії і сучасного стану навчання іноземних мов і культур в Україні та за рубежом, уміння виділяти ключові проблеми в обраній галузі дослідження. Особа, що складає вступний іспит, повинна знати програми з іноземних мов і культур для різних типів закладів освіти, чинні підручники чи навчально-методичні комплекси з іноземних мов і культур. Крім того, вимагається знання публікацій періодики. Вступник має продемонструвати як володіння практикою навчання іноземних мов і культур у певному типі закладу освіти, так і вміння викласти ключову проблему свого дослідження.

Програма передбачає обізнаність фахівців з фундаментальними засадами загальної педагогіки, порівняльної педагогіки, педагогіки вищої школи, історії української та світової педагогіки, питаннями з проблем загальної і спеціальної методики навчання іноземних мов і культур. Розв'язання методичних питань має ґрунтуватися на сучасних досягненнях лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки, культурології тощо. Комплектація екзаменаційних білетів передбачає системне відображення вузлових питань із зазначених складових частин програми.

Відповіді вступників до аспірантури повинні підтвердити повноту їх знань категорійно-понятійного апарату педагогічної науки, сформованість загальної іншомовної комунікативної компетентності; сформованість професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності; здатність мислити науково-педагогічними категоріями, вміння аналізувати і об'єктивно оцінювати педагогічні ідеї, теорії; здатність до науково-педагогічної творчості; рівень сформованості дослідницької компетентності.

Для проведення вступного випробування для вступу до аспірантури створюється комісія у складі голови і членів комісії (екзаменаторів з педагогіки та методики навчання іноземних мов і культур).

До складання вступного випробування допускаються вступники, які виконали у повному обсязі програму підготовки з педагогіки/методики навчання іноземних мов і культур на рівні вищої освіти спеціаліст/магістр. На вступному випробуванні здобувачі повинні продемонструвати глибокі знання теоретичних основ методики навчання іноземних мов і культур, показати

володіння методичними вміннями, науковий підхід до розв'язання практичних проблем виховання та освіти учнів і студентів.

Вступники повинні також продемонструвати здатність аналізувати й планувати реальний освітньо-виховний процес з методичної точки зору, показати знання педагогічних і психологічних явищ та процесів, діапазон володіння навичками та вміннями операційного рівня, методичну грамотність, зокрема сформованість гностичних, конструктивно-планувальних, проєктувальних, комунікативно-навчальних і дослідницьких умінь.

Головною вимогою вступного іспиту до рівня теоретичної підготовки вступників є ґрунтовне знання ними провідних концептуальних теорій навчання і виховання, усвідомлення ролі і значення психолого-педагогічних наук в їх майбутній професійній і науковій діяльності.

В узагальненому вигляді вступники до аспірантури повинні знати: історію розвитку педагогіки, структуру та функції навчальної дисципліни, бути ознайомленими з різними педагогічними концепціями, підходами та поглядами вітчизняних та зарубіжних науковців на проблеми освіти та виховання; предмет навчальної дисципліни: закономірності, концепції та перспективи розвитку педагогіки як науки і навчальної дисципліни; тенденції та перспективи розвитку освіти в Україні та в розвинутих країнах зарубіжжя; особливості пізнавальних процесів, шляхів забезпечення успішного навчання і розвитку особистості; основні поняття і категорії методики навчання іноземних мов і культур; навчально-методичні комплекси з іноземних мов і культур; сучасні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності; інноваційні методичні технології навчання іноземних мов і культур; основні організаційні форми освітньо-виховного процесу з навчання іноземних мов і культур у закладах освіти різних типів; основи планування освітньо-виховного процесу з іноземної мови і культури у закладах освіти різних типів; нормативні та законодавчі документи про освіту.

В узагальненому вигляді вступники до аспірантури повинні уміти: послідовно і систематично розвивати вміння аналізувати вплив історичних, культурних, філософських, психологічних, економічних, соціальних чинників і підходів на специфіку формування вищої освіти в різних країнах світу; вільно оперувати педагогічними знаннями, використовувати досвід сучасного викладання педагогіки та методики викладання іноземних мов; визначати завдання педагогічної науки відповідно до замовлення суспільства у сфері освіти; застосовувати теоретичні й емпіричні методи педагогічного дослідження; практично використовувати методи створення навчальних планів і робочих програм у закладі вищої освіти, урахувати динаміку розвитку змісту освіти; визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання іноземних мов і культур; аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з іноземних мов і культур; використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності інноваційні методичні технології; правильно обирати і застосовувати методи та методики науково-педагогічних досліджень.

Вступне випробування проводиться державною та іноземними мовами.

2. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

2.1. Державні нормативно-правові документи про освіту

Закони України:

- «Про освіту»;
- «Про вищу освіту»;
- «Про загальну середню освіту»;
- «Про професійно-технічну освіту»;
- «Про академічну доброчесність».

Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр.;

Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа);

Концепція профільного навчання в старшій школі;

Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020 рр.);

Концепція нової української школи;

Державний стандарт базової і повної середньої освіти;

Державний стандарт початкової загальної освіти;

Державні стандарти професійної освіти;

Державні стандарти вищої освіти.

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти.

2.2. Загальна педагогіка

Педагогіка як наука, її становлення і розвиток

Педагогіка – наука про освіту, навчання, виховання та розвиток дітей, її об'єкт, предмет, завдання. Основні категорії педагогіки. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки. Система педагогічних наук. Взаємозв'язок педагогічної теорії та практики. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Місце наукових досліджень у вирішенні проблем педагогіки, принципи проведення. Основні рівні педагогічних досліджень. Етапи дослідження. Методи науково-педагогічного дослідження. Перспективи розширення зони вивчення педагогічних явищ з використанням новітніх інформаційних технологій. Аналіз і оформлення результатів дослідження. Підготовка наукових і науково-педагогічних працівників.

Розвиток, виховання і формування особистості

Індивід, індивідуальність, особистість. Поняття розвитку та формування особистості. Теорії розвитку. Основні фактори, що впливають на розвиток. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Розвиток і виховання. Діяльність і спілкування як умови розвитку особистості. Вікові й індивідуальні особливості розвитку. Діагностика розвитку. Врахування вікових та індивідуальних особливостей особистості в процесі виховання і навчання.

Теорія освіти і навчання

Поняття про освітній процес як систему. Поняття про дидактику. Актуальні проблеми дидактики на сучасному етапі.

Поняття про процес навчання. Суперечності та рушійні сили процесу навчання. Основні функції процесу навчання. Шляхи їх реалізації. Основні

компоненти процесу навчання: цільовий, мотиваційно-стимулюючий, змістовний, операційно-дієвий, контрольно-регулюючий, оцінно-результуючий.

Основні закономірності процесу навчання. Потреби та інтереси як основа мотивації учіння.

Структура процесу засвоєння знань: сприйняття, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання на практиці.

Принципи навчання.

Аналіз процесу навчання в сучасній зарубіжній школі.

Психолого-педагогічні умови інтенсифікації навчання на сучасному етапі розвитку вищої освіти.

Поняття змісту освіти та його основні значення. Історичний характер змісту освіти. Пріоритетні напрями реформування змісту освіти в сучасній системі освіти України. Джерела і фактори формування змісту освіти.

Стандарти освіти, проблеми їх розробки. Структура державного стандарту загальної середньої освіти в Україні. Інваріантна та варіативна складові змісту загальної середньої освіти. Базовий навчальний план для різних типів шкіл. Типові, робочі навчальні плани. Профільне навчання в старшій школі. Навчальні програми, принципи їх побудови, вимоги до їх структури. Типові і робочі навчальні програми. Стандарти вищої освіти.

Підручники і навчальні посібники. Педагогічні, психологічні, методичні, художні та інші вимоги до них. Навчально-методичні комплекси з іноземних мов для середньої школи. Зростаюча роль навчальної літератури в організації самостійної роботи учнів.

Зміст освіти сучасної зарубіжної школи. Тенденції розвитку і вдосконалення змісту освіти.

Сутність, основні функції методів навчання. Прийом як складова частина методу навчання і як самостійна дидактична категорія.

Різні підходи до класифікації методів та прийомів навчання. Характеристика окремих груп методів.

Поняття про засоби навчання: їх характеристика та застосування в навчальному процесі.

Умови оптимального вибору методів і засобів навчання: врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовленості учнів, сформованості навчальних умінь і навичок, віку учнів, рівня підготовки вчителя тощо.

Методи та засоби навчання в зарубіжній теорії і практиці.

Види навчання. Системи навчання. Класно-урочна система навчання: ознаки, переваги, недоліки. Поняття про форми організації навчання в різних типах навчальних закладів. Історія питання. Типологія уроків у сучасній школі.

Кредитно-модульна система навчання. Основні форми організації навчання у вищій школі, їх характеристика.

Контроль, перевірка та оцінка навчальних досягнень. Значення, функції та об'єкт контролю. Види контролю знань. Педагогічні вимоги до контролю.

Методи контролю. Дидактичні засоби боротьби з невдачами у навчанні. Проблеми оцінювання знань учнів. Перспективи тестової перевірки навчальних досягнень.

Завдання освіти та шляхи їх вирішення в Законі України «Про освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття»),

Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, Концепції нової української школи.

Теорія виховання

Суть і зміст процесу виховання. Основні закономірності і принципи виховного процесу. Національне виховання, його суть і зміст. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні та Основні орієнтири виховання учнів загальноосвітніх закладів освіти про ціннісно-компетентнісний підхід до визначення змісту виховання. Зміст виховання в зарубіжних країнах.

Теоретико-методологічна характеристика основних напрямів виховання, шляхів їх реалізації в різних типах навчальних закладів.

Технології виховання.

Загальні методи, засоби виховання: класифікація, характеристика, шляхи реалізації, умови вибору.

Організаційні форми виховної роботи: класифікація, характеристика, шляхи реалізації, умови вибору.

Актуальні проблеми теорії та практики національного виховання. Українська народна педагогіка про виховання дітей і молоді.

Учнівське та студентське самоврядування.

Основи сімейного виховання. Взаємодія навчального закладу і сім'ї.

Система організації виховання у вищій школі.

Особистість педагога як найважливіший суб'єкт-суб'єктний чинник навчально-виховного процесу. Педагогічна майстерність педагога.

Пріоритетні напрями та шляхи реформування виховання в Національній доктрині розвитку освіти (2002), Концепції громадянського виховання в умовах розбудови української державності (2000), Концепції розвитку загальної середньої освіти (2000) та в інших нормативних документах.

Порівняльна педагогіка

Порівняльна педагогіка як галузь педагогічної науки. Предмет порівняльної педагогіки, завдання та методи дослідження.

Чинники впливу на розвиток сучасної освіти (глобалізація, економічний розвиток, соціальний, культурний попит).

Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах та Україні (США, Велика Британія, Німеччина, Франція, Японія).

Загальні тенденції реформування сучасних світових освітніх систем. Тенденції розвитку систем дошкільного виховання в розвинутих країнах. Початкова школа: сучасний стан та перспективи реформування у різних країнах світу.

Особливості реформування середньої освіти в розвинених країнах світу. Приватні загальноосвітні заклади в сучасних освітніх системах Заходу. Тенденції розвитку системи вищої освіти.

Освіта дорослих. Дистанційна освіта.

Диференціація освіти в провідних розвинутих країнах.

Проблеми стандартизації освіти в провідних зарубіжних країнах.

Характеристика моделей європейської школи.

Система виховних цінностей у сучасному шкільництві Заходу. Альтернативні навчально-виховні заклади у країнах Заходу в ХХ ст. Проблема інтеграції в сучасній школі і педагогіці.

Історія розвитку освіти й педагогічної думки у світі

Виховання у первісному суспільстві. Розвиток школи та педагогічних ідей у середньовічній Європі. Виникнення університетів. Школа та педагогічна думка в епоху Відродження та Реформації.

Я. А. Коменський – засновник педагогіки нової доби. Теорія навчання Я. А. Коменського. Дидактичні погляди вченого-педагога. Організація процесу навчання (класно-урочна система) за Я. А. Коменським. Значення науково-педагогічної спадщини Я. А. Коменського для розвитку сучасної педагогіки і педагогічної практики.

Шкільництво, виховання та педагогічна думка країн Європи в ХVII–ХІХ ст.

Педагогічні погляди Дж. Локка. Місце педагогічних ідей Дж. Локка в сучасній системі навчання та виховання.

Педагогічні погляди Ж. Ж. Руссо. Природне і вільне виховання у працях Ж. Ж. Руссо. Жіноче виховання в теорії французького просвітителя. Значення педагогічних поглядів Руссо.

Педагогічна діяльність і спадщина Й. Песталоцці (ідея виховуючого навчання, розробка методики початкового навчання і деяких часткових методик).

Ідеї розвиваючого навчання, природовідповід і культуровідповідності у педагогічній спадщині Фрідріха Адольфа Дістервега.

Стан розвитку шкільництва та педагогічної думки Російській імперії у ХVIII – на початку ХХ ст.

Головні тенденції розвитку школи та педагогічної думки зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.

Педагогічні погляди на дошкільне виховання Марії Монтесорі.

Джон Дьюї – яскравий представник педагогічного «інструменталізму».

Ідеї вільної шкільної общини у педагогічній діяльності О. Нілла. Традиції вальдорфської школи Р. Штайнера і їхнє сучасне продовження.

Експериментальні школи США (У. Кіпатрік і метод проектів Е. Паркхерст і Дальтон-план та ін.).

Сучасна система освіти в найрозвиненіших країнах світу.

Історія розвитку освіти й педагогічної думки в Україні

Українська народна педагогіка – джерело наукової педагогіки. Виховання, школа та педагогічна думка Київської Русі. Києво-Печерський монастир – центр давньоруської освіти. Роль Ярослава Мудрого у поширенні освіти в Україні-Руси.

Становлення та розвиток національної системи виховання, педагогіки в епоху українського Відродження (ХVI – перша половина ХVIII ст.). Козацькі школи. Братства, братські школи та книгодрукування. Реформування української школи: колегії, академії, університети. Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні у ХVII столітті.

Педагогічні погляди Григорія Сковороди. Педагогічні погляди І. Я. Франка. Внесок Софії Русової у розвиток української педагогіки.

Головні тенденції розвитку освіти та педагогічної думки України в ХІХ – на початку ХХ століття. К. Д. Ушинський і розвиток педагогіки в Україні.

Розвиток національного шкільництва і педагогіки в 1917–1919 рр. Новаторські педагогічні ідеї в Україні у 20-ті роки ХХ ст.

Стан розвитку освіти та педагогіки України в 30–80-і роки ХХ ст. Педагогічна спадщина А.С. Макаренка і сучасна школа. Педагогічна спадщина В. О. Сухомлинського та її значення для розвитку сучасної школи. Педагогичні новатори. Відродження національної системи виховання, школи, педагогіки в період становлення незалежності України. Розвиток освіти та педагогічної думки на сучасному етапі.

2.3. Методика навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) / та закладах вищої освіти (ЗВО)

Теоретичні основи методики навчання іноземних мов (ІМ) і культур.

Цілі навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО: формування вторинної мовної особистості, навчання ІМ як оволодіння іншомовною культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвивальному; комплексна реалізація цілей навчання ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО у процесі навчання і вивчення ІМ; іншомовна комунікативна компетентність; її зміст і структура.

Зміст навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО: компоненти змісту навчання ІМ і культур; відбір основних компонентів змісту навчання: мовного і мовленнєвого матеріалу, текстів, комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування; проблема відбору лінгвосоціокультурного матеріалу.

Засоби навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО: типи і види засобів навчання; характеристика нетехнічних і технічних засобів навчання.

Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови: навчально-методичні комплекси (НМК) з іноземних мов і культур, їх склад і структура; підручник – основний засіб навчання ІМ і культур; аналіз і вибір НМК для ЗЗСО/ЗВО: характер творчої діяльності викладача при використанні НМК.

Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов і культур: види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних ІМ і культур; методика застосування різних засобів навчання; особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні ІМ і культур.

Система вправ для навчання іноземних мов і культур: вправа/завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності; класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації; типи і види вправ, їх організація у комплекси, серії; поняття про систему вправ та її компоненти (підсистеми, групи, підгрупи); особливості комунікативних вправ.

Методика формування іншомовної комунікативної компетентності.

Формування іншомовної лексичної компетентності: цілі і завдання навчання лексики у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної лексичної компетентності; характеристика лексичної підсистеми іноземної мови; роль лексичних знань і лексичної усвідомленості у процесі формування іншомовної

лексичної компетентності; активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник; характеристика продуктивних і рецептивних лексичних навичок, етапи їх формування; прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики і типу навчального закладу; вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; вправи для формування іншомовної рецептивної лексичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; вправи для формування потенціального словника учня/студента; особливості формування іншомовної лексичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної фонетичної компетентності: цілі і завдання навчання фонетики у ЗЗСО/ЗВО; характеристика фонетичної і фонологічної підсистем ІМ; лінгвістична і «педагогічна» фонетика; складники іншомовної фонетичної компетентності; роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у формуванні іншомовної комунікативної компетентності; роль фонетичних знань і фонетичної усвідомленості у процесі формування іншомовної фонетичної компетентності; характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок; вправи для формування (ре-)продуктивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; вправи для формування рецептивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; особливості формування іншомовної фонетичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної граматичної компетентності: цілі і завдання навчання граматики у ЗЗСО/ЗВО; характеристика граматичної підсистеми іноземної мови; лінгвістична і «педагогічна» граматики; складники іншомовної граматичної компетентності; шляхи оволодіння граматичним матеріалом (дедуктивний та індуктивний) і роль граматичних знань та граматичної усвідомленості у процесі формування іншомовної граматичної компетентності; характеристика продуктивних і рецептивних граматичних навичок, етапи їх формування; вправи для формування (ре-)продуктивної граматичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; вправи для формування рецептивної граматичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; особливості формування іншомовної граматичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма: цілі і завдання навчання техніки читання/письма у ЗЗСО/ЗВО; характеристика графічної і орфографічної підсистем іноземної мови; складники іншомовної компетентності у техніці читання/письма; роль і місце навичок техніки читання/письма у навчанні іноземної мови; характеристика навичок техніки читання/письма; роль знань у процесі формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма; вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма, їх типи і види, цілі та режими виконання.

Формування іншомовної компетентності в аудіюванні: цілі і завдання навчання аудіювання у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; фактори, що впливають на якість аудіювання; складники іншомовної компетентності в аудіюванні; класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів; вправи і завдання для формування іншомовної

компетентності в аудіюванні; вимоги до текстів для навчання аудіювання; особливості формування іншомовної компетентності в аудіюванні у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної компетентності в говорінні: цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння; монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні); функціональні типи монологів і діалогів; складники іншомовної компетентності в говорінні; етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення; вправи і завдання для формування компетентності у діалогічному і монологічному мовленні та використання різних видів опор; навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення; рольова гра і методика її організації та проведення; особливості формування іншомовної компетентності в говорінні у ЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної компетентності у читанні: цілі і завдання формування іншомовної компетентності у читанні у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; фактори, що впливають на якість читання; складники іншомовної компетентності у читанні; класифікація видів читання і типи текстів для читання; вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в читанні, їх цілі, типи і види та режими виконання; вимоги до текстів для навчання читання; позааудиторне та індивідуальне читання: відбір текстів, засоби і форми контролю; особливості формування іншомовної компетентності у читанні у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної компетентності у письмі: цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння; складники іншомовної компетентності у письмі; жанри і типи писемних текстів; етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів; вправи і завдання для формування компетентності у письмі: їх цілі, типи і види та режими виконання; особливості формування іншомовної компетентності у письмі у ЗЗСО/ЗВО.

Формування компетентності у перекладі: цілі і завдання формування компетентності у перекладі у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика перекладу як виду мовленнєвої діяльності та вміння; складники компетентності у перекладі; типи перекладу; етапи навчання перекладу; вправи і завдання для формування компетентності у перекладі: їх цілі, типи і види та режими виконання; особливості формування компетентності у перекладі у ЗЗСО/ЗВО.

Формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності: цілі і завдання формування лінгвосоціокультурної компетентності у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності; складники лінгвосоціокультурної компетентності; етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності; вправи і завдання для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності; особливості формування лінгвосоціокультурної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.

Формування навчально-стратегічної компетентності: цілі і завдання формування навчально-стратегічної компетентності у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика навчально-стратегічної компетентності; складники навчально-стратегічної компетентності; вправи і завдання для інтегрованого формування

навчально-стратегічної компетентності та їх особливості; особливості формування навчально-стратегічної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.

Організація навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО.

Загальна характеристика процесу навчання іноземних мов і культур на сучасному етапі: навчання ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО і його цілі; ступені навчання і рівні оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю та її складниками; завдання, особливості та зміст кожного ступеня навчання; інтегроване навчання ІМ і культур; професійна спрямованість навчання ІМ і культур; особливості навчання і вивчення ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО.

Урок/практичне заняття як основна форма освітньо-виховного процесу з іноземної мови: специфіка інтегрованого уроку/практичного заняття, вимоги до сучасного уроку/практичного заняття з ІМ і культури; типологія уроків/практичних занять; структура уроків/практичних занять з ІМ і культур різних типів; форми взаємодії учителя/викладача та учнів/студентів на уроці/практичному занятті; переваги колективних форм роботи.

Планування освітнього процесу з іноземної мови і культури: типи і види планів; структура планів; компоненти й фази плану уроку/практичного заняття; особливості планування на різних ступенях навчання у ЗЗСО/ЗВО.

Організація і реалізація контролю на уроках/практичних заняттях з іноземної мови і культури: об'єкти і цілі контролю; види контролю; форми контролю; роль поточного, рубіжного і підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетентності; кредитно-модульна система оцінювання; критерії оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.

Шляхи інтенсифікації освітнього процесу з іноземної мови і культури: завдання і зміст інтенсифікації навчання; прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії; автономізація навчання; індивідуалізація навчання.

Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови і культури: роль, цілі та завдання самостійної позакласної/позааудиторної роботи з ІМ і культури; форми і зміст самостійної позакласної/позааудиторної роботи з ІМ і культури; навчально-методичне забезпечення самостійної позакласної/позааудиторної роботи.

Методи навчання іноземних мов і культур.

Перекладні методики навчання: граматико-перекладний метод; текстуально-перекладний метод; критичний аналіз перекладних методів; еволюція перекладних методів.

Методи періоду Реформи: соціальні та економічні передумови виникнення прямих методів Реформи; психологічні і лінгвістичні передумови виникнення прямих методів; прямі методи в Україні і за кордоном: основні представники цих методів, цілі, зміст, принципи та прийоми навчання; варіанти прямих методів і їх критичний аналіз; метод Г. Палмера; метод М. Уеста; неопрямізм; модифіковані варіанти прямого методу.

Методи навчання іноземних мов і культур після другої світової війни: соціальні та економічні причини виникнення нових методів навчання; психологічні і лінгвістичні передумови виникнення нових методів навчання; аудіо-візуальний метод; аудіо-лінгвальний метод; змішані методи навчання;

методичні погляди Ч. Фріза і Р. Ладо; комунікативні методи навчання; інтенсивні методи навчання.

Сучасні методи навчання іноземних мов і культур: метод повної фізичної реакції; драматико-педагогічний метод; «мовчазний метод»; груповий метод; ігровий метод; метод проєктів.

3. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

3.1. Порядок проведення вступного випробування

Вступне випробування до аспірантури проводиться відповідно до вимог чинного законодавства, нормативних документів Міністерства освіти і науки України та програми, затвердженої вченою радою КНЛУ. Вступне випробування передбачає проходження двох етапів: відповідь на питання екзаменаційного білету та презентацію дослідницьких пропозицій у вигляді реферату.

Вступне випробування проводиться за екзаменаційними білетами: відповіді на обов'язкові й додаткові питання. Вступник бере екзаменаційний білет у присутності голови екзаменаційної комісії та членів (екзаменаторів). Про взятий вступником номер білета робиться запис у протоколі.

Для підготовки відповіді вступник використовує екзаменаційні бланки, які зберігаються після екзамену протягом року.

Разом з білетом вступник одержує свій реферат і рецензію на нього. Вступник знайомиться з рецензією і готується до захисту своїх наукових поглядів, викладених у рефераті.

На екзамені вступнику дається одна година на підготовку відповіді та ознайомлення з рецензією на реферат. Оцінювання відповідей здійснюється згідно з критеріями, визначеними у програмі вступного іспиту.

Оцінка за іспит виставляється після його закінчення на основі оцінок, отриманих вступником за відповіді на питання білета відповідно до критеріїв, які визначені програмою вступного випробування. Оцінки оголошуються головою екзаменаційної комісії в присутності усіх членів (екзаменаторів) комісії і вступника аспірантури, які склали іспит. Захист реферату на екзамені не оцінюється.

Рівень підготовки вступника до аспірантури оцінюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX).

Оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за національною шкалою оцінювання відповідають такій кількості балів за шкалою ЄКТС:

СУМА БАЛІВ за 200-бальною шкалою	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
180–200	A	відмінно
164–178	B	добре
150–162	C	

132–148	D	задовільно
124–130	E	
100–123	FX	незадовільно
не з'явився	не з'явився	не з'явився

3.2. Структура і зміст вступного випробування

Вступний іспит складається із двох частин.

3.2.1. Перша частина іспиту: усні відповіді на питання білету і виконання практичного завдання.

Екзаменаційний білет містить три питання у відповідності до програми. Екзаменатори можуть ставити додаткові запитання лише згідно програми.

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань та володіння професійно-методичними вміннями, сформованими у вступника в результаті вивчення обов'язкової програми з педагогіки, методики навчання іноземних мов і культур.

Форма контролю: співбесіда з екзаменаторами, яка передбачає відповідь вступника на питання екзаменаційного білету і виконання практичного завдання.

Приклади теоретичних завдань.

- 1) Сутність педагогічної діяльності, її види.
- 2) Принципи вищої освіти.
- 3) Експеримент у методиці навчання іноземних мов і культур.

Критерії оцінювання:

Відповіді на перше і друге питання оцінюються за критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність;
- науково-педагогічна обґрунтованість.

Приклади практичних завдань.

1) Наведіть приклад формування моральних цінностей у процесі виховання учнів.

2) Наведіть приклад комунікативної вправи для формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні.

3) Наведіть приклад тестового завдання альтернативного вибору для контролю рівня розвитку вмінь читання.

Критерії оцінювання:

- точність виконання (відповідність інструкції);
- повнота виконання;
- самостійність виконання;
- обґрунтованість виконання.

3.2.3. Друга частина іспиту: усний захист вступником до аспірантури підготовленого наукового реферату для вступу до аспірантури з опорою на одержану ним рецензію.

Тему реферату вступник обирає самостійно у відповідності до проблеми його дослідження. Підготовлений реферат для вступу до аспірантури подається на рецензування разом з іншими документами.

Форма контролю: співбесіда з екзаменаторами, яка передбачає короткий виклад вступником його поглядів на обрану проблему дослідження і відповіді на зауваження рецензента реферату. (детальніше дивись «Програму вступного випробування «Презентація дослідницьких пропозицій у вигляді реферату / статті».

3.3. Критерії оцінювання відповідей вступників до аспірантури

Екзаменаційні питання розроблені на основі чинної програми вступного іспиту і мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовленості вступника до реалізації дослідження зі спеціальності А1 Освітні науки.

Кожний вступник має відповісти на два теоретичні питання, виконати практичне завдання і захистити прорецензований реферат. **Оцінка за реферат не входить в оцінку за іспит.**

Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог конкретних питань екзаменаційного білета.

При виставленні підсумкової оцінки за іспит враховується змістовність і ґрунтовність усіх відповідей вступника на питання екзаменаційного білету, його мовні, комунікативні компетентності та рівень володіння термінологічним апаратом педагогічної науки.

Максимальна кількість балів за виконання трьох завдань становить 70 балів, з них 25 балів – за перше питання, 25 балів – за друге питання, 20 балів – за практичне завдання.

3.3.1. Оцінювання першого завдання

Перше завдання: Загальні і методологічні проблеми загальної педагогіки, методики навчання іноземних мов і культур (за спеціалізацією).

Оцінювання відповідей на перше теоретичне питання здійснюється відповідно до таких вимог:

зміст відповіді:

- повне викладення теоретичного питання;
- пояснення смислових, структурних, функціональних ознак та особливостей педагогічних категорій;
- надання необхідних визначень педагогічних термінів і понять;
- обґрунтування теоретичної значущості педагогічних явищ.

форма відповіді:

- змістовна, логічна, послідовна побудова відповіді;
- фонетично, граматично, лексично та стилістично правильне мовне оформлення.

За виконання першого завдання на вступному іспиті зі спеціальності здобувач може набрати **25 балів.**

Таблиця 1

Оцінювання першого завдання вступного іспиту зі спеціальності

Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
25	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрація знання наукових концепцій та підходів щодо певної науково-практичної проблеми; - демонстрація знання основних термінів і понять та взаємозв'язку між ними; - правильне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вміння надавати змістовний та логічний аналіз матеріалу поставленого питання; - доречність і достатність прикладів філологічного / педагогічного явища; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повний, розгорнутий, логічний та аргументований виклад матеріалу з поставленого питання; - коректність лексико-граматичної та інформаційної презентації теоретичного матеріалу; - вільне оперування філологічною/ педагогічною термінологією; - зв'язність і логічність викладення матеріалу; - відсутність порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання однієї незначної вимоги до змісту або - однієї незначної вимоги до форми. 	24-25 (А)
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрація неточностей чи несуттєвих прогалин у знанні наукових концепцій та підходів щодо певної науково-практичної проблеми; - недостатньо детальне розкриття предмету теоретичного питання; - неповне визначення основних філологічних/педагогічних понять, що має тезисний характер; - відносна доречність і достатність прикладів філологічного/педагогічного явища; - недостатня обґрунтованість власних висновків у разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виклад стислий, грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить окремі формулювання, які є нечіткими; - неточне оперування філологічною/педагогічною термінологією; - часткове порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох незначних вимог до змісту або - двох/трьох незначних вимог до форми. 	21-23 (В)

	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про певні прогалини у знаннях із відповідного питання або ж про неправильне розуміння окремих аспектів теоретичної проблеми; - відповідь недостатньо детально розкриває предмет, визначення основних філологічних/педагогічних понять носить тезисний характер; - відповідь містить незначні неточності чи несуттєві прогалини в знаннях при поясненні того чи іншого аспекту теоретичного питання; - у відповіді наведено не досить доречні приклади філологічного/педагогічного явища, які є недостатньо обґрунтованими. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досить змістовна відповідь на поставлене питання, але їй бракує повноти; - не завжди правильне оперування філологічною/педагогічною термінологією; - порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить повтори і вживання слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох суттєвих вимог до змісту або - двох/трьох суттєвих вимог до форми. 	<p>18–20 (C)</p>
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про недостатню обізнаність вступника з основними науковими теоріями і концепціями у галузі педагогіка, методики навчання іноземних мов і культур; - відповідь на поставлене питання містить поодинокі суттєві помилки змістовного характеру; - у відповіді наведено недостатньо доречних прикладів філологічного/педагогічного явища; - відповідь містить інформацію, що не стосується змісту екзаменаційного питання. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена з порушенням зв'язності та логічності при поданні матеріалу; - порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, з повторами і вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання чотирьох/п'яти суттєвих вимог до змісту або чотирьох/п'яти суттєвих вимог до форми. 	<p>15–17 (D)</p>
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповіді бракує доречних прикладів; відсутні висновки; - відповідь є цілком хибною; - відповідь містить грубі змістовні помилки; - відповідь не відображає суті питання, не містить основних термінів та їх визначень; - у відповіді відсутня аргументація або ж є абсолютно 	<p>0–14 (F)</p>

	<p>безсистемною чи нелогічною;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь не проілюстрована доречними прикладами або ж виглумачена у спотвореній формі. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - некоректність лексико-граматичної та інформаційної презентації теоретичного матеріалу; - хибне оперування філологічною/педагогічною термінологією; - незв'язність і нелогічність викладення матеріалу, порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад незрозумілий із вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання шести/семи і більше суттєвих вимог до змісту або - шести/семи і більше суттєвих вимог до форми. 	
--	--	--

3.3.2. Оцінювання другого завдання

Друге завдання: *Загальні і методологічні проблеми загальної педагогіки.*

За виконання другого завдання на вступному іспиті зі спеціальності здобувач може набрати **25 балів**.

Таблиця 2

Оцінювання другого завдання вступного випробування

Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
25	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрація знання наукових концепцій та підходів щодо певної науково-практичної проблеми; - демонстрація знання основних термінів і понять та взаємозв'язку між ними; - правильне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вміння надавати змістовий та логічний аналіз матеріалу поставленого питання; - доречність і достатність прикладів педагогічного явища; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повний, розгорнутий, логічний та аргументований виклад матеріалу з поставленого питання; - коректність лексико-граматичної та інформаційної презентації теоретичного матеріалу; - вільне оперування педагогічною термінологією; - зв'язність і логічність викладення матеріалу; - відсутність порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання однієї незначної вимоги до змісту або однієї незначної вимоги до форми. 	24-25 (А)
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрація неточностей чи несуттєвих прогалин у знанні наукових концепцій та підходів щодо певної науково- 	21-23 (В)

	<p>практичної проблеми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - недостатньо детальне розкриття предмету теоретичного питання; - неповне визначення основних педагогічних понять, що має тезисний характер; - відносна доречність і достатність прикладів педагогічного явища; - недостатня обґрунтованість власних висновків у разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виклад стислий, грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить окремі формулювання, які є нечіткими; - неточне оперування педагогічною термінологією; - часткове порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох незначних вимог до змісту або двох / трьох незначних вимог до форми. 	
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про певні прогалини у знаннях із відповідного питання або ж про неправильне розуміння окремих аспектів теоретичної проблеми; - відповідь недостатньо детально розкриває предмет, визначення основних педагогічних понять носить тезисний характер; - відповідь містить незначні неточності чи несуттєві прогалини в знаннях при поясненні того чи іншого аспекту теоретичного питання; - у відповіді наведено не досить доречні приклади педагогічного явища, які є недостатньо обґрунтованими. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досить змістовна відповідь на поставлене питання, але їй бракує повноти; - не завжди правильне оперування педагогічною термінологією; - порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить повтори і вживання слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох суттєвих вимог до змісту або двох/трьох суттєвих вимог до форми. 	<p>18–20 (C)</p>
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про недостатню обізнаність вступника з основними науковими теоріями і концепціями у галузі педагогіки, методики навчання іноземних мов і культур; - відповідь на поставлене питання містить поодинокі суттєві помилки змістовного характеру; - у відповіді наведено недостатньо доречних прикладів 	<p>15–17 (D)</p>

	<p>педагогічного явища;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь містить інформацію, що не стосується змісту екзаменаційного питання. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена з порушенням зв'язності та логічності при поданні матеріалу; - порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, з повторами і вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання чотирьох/п'яти суттєвих вимог до змісту або чотирьох/п'яти суттєвих вимог до форми. 	
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповіді бракує доречних прикладів; відсутні висновки; - відповідь є цілком хибною; - відповідь містить грубі змістовні помилки; - відповідь не відображає суті питання, не містить основних термінів та їх визначень; - у відповіді відсутня аргументація або ж є абсолютно безсистемною чи нелогічною; - відповідь не проілюстрована доречними прикладами або ж виглумачена у спотвореній формі. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - некоректність лексико-граматичної та інформаційної презентації теоретичного матеріалу; - хибне оперування педагогічною термінологією; - незв'язність і нелогічність викладення матеріалу, порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад незрозумілий із вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання шести/семи і більше суттєвих вимог до змісту або шести/семи і більше суттєвих вимог до форми. 	0–14 (F)

3.3.3. Оцінювання третього завдання

Третє завдання: Практичні завдання з формування професійної компетентності.

За виконання третього завдання на вступному іспиті зі спеціальності здобувач може набрати **20 балів**.

Таблиця 3

Оцінювання третього завдання на вступному випробуванні

Максим кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
20	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повне розуміння проблеми практичного завдання; - чіткий та послідовний аналіз основної ідеї та проблем, висвітлених у завданні; - відповідь змістовна, повна; - наявність особистої оцінки проблеми, що пропонована у практичному завданні. 	19-20 (A)

	<p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зв'язність і логічність викладення матеріалу; - відсутність порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями відповіді; - широка варіативність у виборі лексичних, граматичних структур та їх відповідність проблеми практичного завдання. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання однієї незначної вимоги до змісту або однієї незначної вимоги до форми. 	
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - недостатньо повне розуміння проблеми у практичному завданні; - недостатньо чіткий та послідовний аналіз основної ідеї та проблем, висвітлених у завданні; - недостатньо інформативна аргументованість вирішення проблеми практичного завдання; - недостатня обґрунтованість особистої оцінки практичного завдання. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виклад грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить окремі формулювання, які є нечіткими; - часткове порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями у відповіді. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох незначних вимог до змісту або двох/трьох незначних вимог до форми. 	<p>16–18 (B)</p>
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про неповне розуміння проблеми практичного завдання; - відповідь недостатньо детально розкриває основну ідею та проблематику, висвітлені у завданні; - у відповіді наведено недостатньо обґрунтовану оцінку практичного завдання. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - досить змістовна відповідь на поставлене питання, але їй бракує повноти; - порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, грамотний, зрозумілий та об'єктивний, але містить повтори і вживання слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання двох/трьох суттєвих вимог до змісту або двох/трьох суттєвих вимог до форми. 	<p>15–13 (C)</p>
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про недостатнє розуміння проблеми практичного завдання; - відповідь неточно розкриває основну ідею та проблематику, висвітлені у завданні; - відповідь не враховує взаємодію мовних засобів художнього зображення, до яких вдається автор, лінгвостилістичні і риторичні особливості викладу нехудожнього тексту; - у відповіді не наведено повноту оцінки практичного завдання і не зазначено загальні враження та опис окремих компонентів, які зв'язують зміст відповіді. 	<p>12–10 (D)</p>

	<p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена з порушенням зв'язності та логічності при інтерпретації матеріалу; - в наявності у відповіді порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад стислий, з повторами і вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження і не розкривають проблему практичного завдання. <p>Допускається: ·</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання чотирьох/п'яти істотних вимог до змісту або чотирьох/п'яти суттєвих вимог до форми. 	
	<p>Зміст відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про нерозуміння практичного завдання; - відповідь не розкриває основну ідею та проблематику, висвітлені у завданні; · - стиль усного коментаря не відповідає канонам педагогічного дискурсу; · - відсутність особистої оцінки щодо пропонованого практичного завдання. <p>Форма відповіді:</p> <ul style="list-style-type: none"> - некоректність лексико-граматичної та інформаційної презентації аналізованого матеріалу; - незв'язність і нелогічність викладення матеріалу, порушення семантичних і формальних зв'язків між реченнями; - виклад незрозумілий із вживанням слів і зворотів, які не несуть змістового навантаження. <p>Допускається: ·</p> <ul style="list-style-type: none"> - невиконання шести/семи і більше суттєвих вимог до змісту або шести/семи і більше суттєвих вимог до форми. 	<p>0–9 (F)</p>

3.4. Структура білету

I етап вступного випробування проводиться за білетами. Кожен білет включає три питання з різних розділів програми. Питання передбачають висвітлення теоретико-практичних основ загальної педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, педагогіки вищої школи. Вступник має розкрити основний зміст питань білета і додаткових питань, продемонструвавши при цьому оволодіння змістом розглянутих питань, знання першоджерел, уміння аналізувати загальні освітні проблеми, аргументувати свої судження, пропонувати практичні вирішення педагогічних проблем.

Зразок білету вступного випробування

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор з наукової роботи

Алла КОРОЛЬОВА

“ _____ ” _____ 2026

Галузь знань: А Освіта

Спеціальність: А 1 Освітні науки

Освітньо-наукова програма: Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова

Вступне випробування: «Іспит зі спеціальності А1 Освітні науки»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Педагогіка – наука про освіту, навчання, виховання та розвиток дітей, її об’єкт, предмет, завдання. Основні категорії педагогіки.
2. Компоненти іншомовної комунікативної компетентності. Проблема знань, навичок і вмінь у навчанні іноземних мов.
3. Наведіть приклади п’яти тестових завдань альтернативного вибору з використанням малюнків для контролю рівня сформованості лексичних навичок аудіювання учнів / студентів / Шляхи підвищення об’єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів.
4. Обговорення і захист реферату.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов від “7” травня 2026 р., протокол № 14.

Гарант ОНП

Валентина ЧЕРНИШ

3.4. Підсумкова оцінка за вступне випробування до аспірантури

Підсумкова оцінка за вступне випробування до аспірантури зі спеціальності виставляється з урахуванням трьох оцінок за виконання кожного завдання.

Наприклад, на вступному іспиті зі спеціальності здобувач отримав за загальні і методологічні проблеми загальної педагогіки, методики навчання іноземних мов і культур (за спеціалізацією) 24 бали, за загальні і методологічні проблеми загальної педагогіки – 22 бали і за практичне завдання з формування професійної компетентності 14 балів. Кількість балів здобувача за виконані завдання на фаховому вступному випробуванні зі спеціальності становитиме: $24+22+14=60$ балів, а підсумковий бал – 180.

Підсумковий бал за відповіді на вступному випробуванні зі спеціальності виставляється за Таблицею 4:

Таблиця 4

Таблиця переведення кількості балів за виконані завдання у шкалу балів із вступного випробування

Кількість балів за виконані завдання	Бал із вступного випробування (підсумковий бал)	Кількість балів за виконані завдання	Бал із вступного випробування (підсумковий бал)	Кількість балів за виконані завдання	Бал із вступного випробування (підсумковий бал)
0–31	не склав	45	150	59	178
32	124	46	152	60	180
33	126	47	154	61	182
34	128	48	156	62	184
35	130	49	158	63	186
36	132	50	160	64	188
37	134	51	162	65	190
38	136	52	164	66	192
39	138	53	166	67	194
40	140	54	168	68	196
41	142	55	170	69	198
42	144	56	172	70	200
43	146	57	174		
44	148	58	176		

4. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (Загальна педагогіка)

1. Актуальні проблеми сучасної дидактики.
2. Альтернативні навчально-виховні заклади в країнах Заходу.
3. Анкетування, різновиди анкет, умови ефективного застосування.
4. Бесіда, інтерв'ю, умови реалізації.
5. Вплив християнства на розвиток школи і педагогіки в Київській Русі
6. Глобалізація як визначна тенденція розвитку освіти ХХІ ст.
7. Головні завдання наукової діяльності у закладах вищої освіти.
8. Гуманізація освіти в сучасній педагогіці.
9. Загальні тенденції реформування сучасних світових освітніх систем.
10. Значення ідей К. Д. Ушинського для розвитку вітчизняної педагогіки.
11. Індивідуальні особливості розвитку дитини та їх врахування в навчальному процесі.
12. Києво-Могилянська академія як центр вітчизняної науки, культури та освіти ХVІ –ХVІІІ ст.
13. Класифікація методів навчання у вищій школі.
14. Кредитно-модульна система організації навчання, її переваги, недоліки.
15. Мета і завдання виховання в сучасній школі України.
16. Метод вивчення передового педагогічного досвіду.

17. Методи науково-педагогічних досліджень та умови їх ефективного використання.
18. Методи опитування.
19. Методи оцінювання: узагальнення незалежних характеристик, рейтинг, самооцінка тощо.
20. Модернізація вищої освіти України в рамках входження в болонський процес.
21. Можливості застосування методів педагогічних досліджень у професійній діяльності викладача закладу вищої освіти.
22. Мотивація навчальної діяльності.
23. Сутність педагогічної діяльності, її види.
24. Навчання і виховання як головні складові цілісного педагогічного процесу.
25. Народна, духовна і світська педагогіки в історії педагогіки України.
26. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Концепція «Нова українська школа».
27. Національне виховання, його суть і зміст.
28. Оптимальний вибір методів дослідження.
29. Організація науково-дослідної роботи студентів у закладі вищої освіти.
30. Освітні інтеграційні процеси в умовах Європейського простору.
31. Основні етапи науково-педагогічного дослідження.
32. Основні закономірності виховного процесу.
33. Основні педагогічні ідеї Я. А. Коменського та їх актуальність для сучасної школи.
34. Особливості реформування середньої освіти в розвинених країнах світу.
35. Педагогічна діяльність А.С. Макаренка, його вклад у розвиток педагогічної науки.
36. Педагогічна діяльність В.О. Сухомлинського та використання його ідей в сучасній школі.
37. Педагогічні погляди М. Монтесорі.
38. Порівняльна педагогіка як галузь педагогічної науки та напрями порівняльних досліджень.
39. Постановка проблеми наукового дослідження.
40. Предмет, завдання порівняльної педагогіки, методи дослідження.
41. Принципи вищої освіти.
42. Проектна освітня технологія.
43. Професіограма вчителя.
44. Реалізація виховної та розвиваючої функцій у процесі навчання.
45. Реалізація державної політики в галузі вищої освіти (Закон України «Про вищу освіту»).
46. Розвиток принципу природовідповідності виховання (А. Я. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці).
47. Роль братських шкіл України у XV–XVIII ст. у розвитку національної освіти.
48. Самостійна навчальна робота студента, завдання, організація.
49. Спостереження, їх різновиди, умови здійснення.
50. Сутність процесу навчання, його функції, структура.

51. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних країнах світу.
52. Сучасні підходи до освіти і виховання в ХХІ столітті.
53. Творчий розвиток особистості в процесі навчання.
54. Теорія вільного виховання Жан-Жака Руссо.
55. Тестування, відмінність між методами тестування і анкетування.
56. Українська родинна педагогіка
57. Формування моральних ціннісних орієнтацій сучасних школярів.
58. Шляхи використання надбань народної педагогіки у виховному процесі.
59. Шляхи підвищення об'єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів.
60. Шляхи формування педагогічної майстерності вчителя.

Орієнтовний перелік питань з методики навчання іноземних мов в ЗЗСО та ЗВО

1. Цілі навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО; іншомовна комунікативна компетентність, її зміст і структура.
2. Зміст навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО; компоненти змісту навчання ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО.
3. Засоби навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО; типи і види засобів навчання; характеристика нетехнічних і технічних засобів навчання іноземних мов і культур.
4. Проблема підручника і навчально-методичного комплексу (НМК) з іноземної мови; НМК з іноземних мов і культур, їх склад і структура. підручник – основний засіб навчання ІМ і культур; аналіз і вибір НМК для ЗЗСО/ЗВО.
5. Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов і культур.
6. Види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних ІМ і культур.
7. Методика застосування різних засобів навчання на різних етапах навчання іноземних мов і культур.
8. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні ІМ і культур.
9. Система вправ для навчання іноземних мов і культур у ЗЗСО/ЗВО; Поняття про систему вправ та її компоненти (підсистеми, групи, підгрупи). Особливості комунікативних вправ для формування іншомовної комунікативної компетентності в ЗЗСО/ЗВО.
10. Вправа/завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності в ЗЗСО/ЗВО; класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації вправ.
11. Типи і види вправ, їх організація у комплекси, серії для формування іншомовної комунікативної компетентності в ЗЗСО/ЗВО.
12. Цілі і завдання навчання лексики у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної лексичної компетентності; особливості формування іншомовної лексичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.
13. Активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник.

14. Характеристика продуктивних і рецептивних лексичних навичок, етапи їх формування.
15. Прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики і типу навчального закладу.
16. Вправи для формування іншомовної продуктивної та рецептивної лексичної компетентності та потенціального словника учня/студента, їх цілі, типи і види та режими виконання.
17. Цілі і завдання навчання фонетики у ЗЗСО/ЗВО; характеристика фонетичної і фонологічної підсистем ІМ; складники іншомовної фонетичної компетентності.
18. Роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у формуванні іншомовної комунікативної компетентності.
19. Роль фонетичних знань і фонетичної усвідомленості у процесі формування іншомовної фонетичної компетентності.
20. Характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок; вправи для формування (ре-)продуктивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
21. Вправи для формування рецептивної фонетичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання; особливості формування іншомовної фонетичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.
22. Цілі і завдання навчання граматики у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної граматичної компетентності; особливості формування іншомовної граматичної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.
23. Шляхи оволодіння граматичним матеріалом (дедуктивний та індуктивний) і роль граматичних знань та граматичної усвідомленості у процесі формування іншомовної граматичної компетентності.
24. Характеристика продуктивних і рецептивних граматичних навичок, етапи їх формування; вправи для формування (ре-)продуктивної та рецептивної граматичної компетентності, їх цілі, типи і види та режими виконання.
25. Цілі і завдання навчання техніки читання/письма у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної компетентності у техніці читання/письма;
26. Роль і місце навичок техніки читання/письма у навчанні іноземної мови; характеристика навичок техніки читання/письма;
27. Вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма, їх типи і види, цілі та режими виконання.
28. Цілі і завдання навчання аудіювання у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної компетентності в аудіюванні. Особливості формування іншомовної компетентності в аудіюванні у ЗЗСО/ЗВО.
29. Загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; фактори, що впливають на якість аудіювання; класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів; вимоги до текстів для навчання аудіювання в ЗЗСО/ЗВО.
30. Вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в аудіюванні.
31. Цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення у ЗЗСО/ЗВО складники іншомовної компетентності в говорінні;

особливості формування іншомовної компетентності в говорінні у ЗЗСО/ЗВО.

32. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння; монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні).
33. Функціональні типи монологів і діалогів; етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення.
34. Вправи і завдання для формування компетентності у діалогічному і монологічному мовленні та використання різних видів опор; навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення; рольова гра і методика її організації та проведення.
35. Цілі і завдання формування іншомовної компетентності у читанні у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної компетентності у читанні; особливості формування іншомовної компетентності у читанні у ЗЗСО/ЗВО.
36. Загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння; класифікація видів читання і типи текстів для читання.
37. Вправи і завдання для формування іншомовної компетентності в читанні, їх цілі, типи і види та режими виконання.
38. Вимоги до текстів для навчання читання; позааудиторне та індивідуальне читання: відбір текстів, засоби і форми контролю.
39. Цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі у ЗЗСО/ЗВО; складники іншомовної компетентності у письмі; особливості формування іншомовної компетентності у письмі у ЗЗСО/ЗВО.
40. Загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння; жанри і типи писемних текстів.
41. Етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів; вправи і завдання для формування компетентності у письмі: їх цілі, типи і види та режими виконання;
42. Цілі і завдання формування компетентності у перекладі у ЗЗСО/ЗВО; складники компетентності у перекладі; особливості формування компетентності у перекладі у ЗЗСО/ЗВО.
43. Загальна характеристика перекладу як виду мовленнєвої діяльності та вміння; типи перекладу; етапи навчання перекладу.
44. Вправи і завдання для формування компетентності у перекладі: їх цілі, типи і види та режими виконання.
45. Цілі і завдання формування лінгвосоціокультурної компетентності у ЗЗСО/ЗВО; складники лінгвосоціокультурної компетентності; особливості формування лінгвосоціокультурної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.
46. Етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності; вправи і завдання для інтегрованого формування лінгвосоціокультурної компетентності.
47. Цілі і завдання формування навчально-стратегічної компетентності у ЗЗСО/ЗВО; загальна характеристика навчально-стратегічної компетентності; складники навчально-стратегічної компетентності; вправи і завдання для інтегрованого формування навчально-стратегічної

- компетентності та їх особливості; особливості формування навчально-стратегічної компетентності у ЗЗСО/ЗВО.
48. Загальна характеристика процесу навчання іноземних мов і культур на сучасному етапі: навчання ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО і його цілі; ступені навчання і рівні оволодіння іноземною комунікативною компетентністю та її складниками.
  49. Інтегроване навчання ІМ і культур; професійна спрямованість навчання ІМ і культур; особливості навчання і вивчення ІМ і культур у ЗЗСО/ЗВО.
  50. Урок/практичне заняття як основна форма освітньо-виховного процесу з іноземної мови: специфіка інтегрованого уроку/практичного заняття, вимоги до сучасного уроку/практичного заняття з ІМ і культури.
  51. Типологія уроків/практичних занять; структура уроків/практичних занять з ІМ і культур різних типів.
  52. Планування освітнього процесу з іноземної мови і культури: типи і види планів; структура планів; компоненти й фази плану уроку/практичного заняття; особливості планування на різних ступенях навчання у ЗЗСО/ЗВО.
  53. Організація і реалізація контролю на уроках/практичних заняттях з іноземної мови і культури: об'єкти і цілі контролю; види та форми контролю; кредитно-модульна система оцінювання; критерії оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
  54. Шляхи інтенсифікації освітнього процесу з іноземної мови і культури: завдання і зміст інтенсифікації навчання; прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії; автономізація навчання; індивідуалізація навчання.
  55. Самостійна позааудиторна робота з іноземної мови і культури: роль, цілі та завдання самостійної позакласної/позааудиторної роботи з ІМ і культури; форми і зміст самостійної позакласної/позааудиторної роботи з ІМ і культури.
  56. Методи навчання іноземних мов і культур.
  57. Перекладні методи навчання: граматико-перекладний метод; текстуально-перекладний метод; критичний аналіз перекладних методів; еволюція перекладних методів.
  58. Методи періоду Реформи: прямі методи в Україні і за кордоном: основні представники цих методів, цілі, зміст, принципи та прийоми навчання; варіанти прямих методів і їх критичний аналіз; метод Г. Палмера; метод М. Уеста; неопрямизм; модифіковані варіанти прямого методу.
  59. Методи навчання іноземних мов і культур після другої світової війни: аудіо-візуальний метод; аудіо-лінгвальний метод; змішані методи навчання; методичні погляди Ч. Фріза і Р. Ладо; комунікативні методи навчання; інтенсивні методи навчання.
  60. Сучасні методи навчання іноземних мов і культур: метод повної фізичної реакції; драматико-педагогічний метод; «мовчазний метод»; груповий метод; ігровий метод; метод проєктів.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (Загальна педагогіка)

1. Блек Дж. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення / пер. з англ. О. Буйвола. Харків : Віват, 2022. 256 с.
2. Головенкін В. П. Педагогіка вищої школи. 2 вид., переробл. і доповн. Київ : КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2022. 408 с.
4. Дубасенюк О. А. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. *Інноваційні аспекти підготовки фахівців в умовах модернізації освітнього простору* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф.: Новгород-Волинський, 2018. Вип. 1. С. 12 – 21.
5. Зайченко І. В., Теслюк В. М., Каленський А. А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Ліра-К, 2018. 483 с.
6. Іконнікова М. В. Професійна підготовка філологів в університетах США: теорія і практика: монографія. Хмельницький : Видавець ФОП Бідюк Є. І., 2018. 452 с.
7. Історія та філософія освіти в незалежній Україні: здобутки і стратегії. *Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2020. 228 с.
8. Компетентнісний підхід у вищій школі: теорія та практика : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 264 с.
9. Левківський М. В. Історія педагогіки : підручник. Київ : Центр навч. літератури, 2019. 380 с.
10. Овчарук О. В. Теорія і практика шкільної освіти для демократичного громадянства в країнах – членах Ради Європи : монографія. Київ : ПП «Видавництво «Фенікс», 2021. 400 с.
11. Палій О. Короткий курс історії України. Київ : Видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2021. 464 с.
12. Пащенко М. І., Красноштан І. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Видавництво ЦУЛ, 2019. 228 с.
13. Педагогічний термінологічний словник. URL: <http://enc-dic.com/pedagogics>
14. Сікорський П. І. Нова педагогіка : підручник. Львів : Видавництво Львівська політехніка, 2021. 540 с.
15. Філіпчук Г. Г. Українськість: витоки, виклики, відповіді : монографія. Київ : Майстер книг, 2018. 448 с.

Нормативні правові документи:

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» (2017 р.).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>.
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
5. Концепція розвитку педагогічної освіти.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

(Теорія та методика навчання: германські/романські мови)

1. Автореферати докторських і кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.02 «Теорія і методика навчання: іноземні мови».
2. Дисертації доктора філософії.
3. Биконя О. П. Організація самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей. Чернігів : ЧНТУ, 2015. 432 с.
4. Дмитренко Н. Є. Автономне навчання професійно орієнтованого англійського спілкування майбутніх учителів математики: монографія. Вінниця: Тов. «Твори». 2020. 504 с.
5. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
6. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія. Тернопіль : Видавництво ТНПУ, 2011. 414 с.
7. Компетентність в аудіюванні майбутнього вчителя і викладача іспанської та французької мов: теорія і практика формування: колективна монографія. За заг. і наук. ред. Бігич О. Б. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 168 с.
8. Майєр Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 482 с.
9. Майєр Н. В., Устименко О. М., Борецька Г.Е. Практикум з формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур. Київ: Вид-во Ліра-К. 2020. 192 с.
10. Майєр Н.В., Устименко О. М. Практикум з методики використання сучасних засобів , методів і технологій навчання іноземних мов і культур. Вид-во Ліра-К. 2018. 224 с.
11. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник. Ред. Ніколаєва С. Ю. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

12. Ніколаєва С. Ю. Основи наукового дослідження з методики навчання іноземних мов і культур. Курс лекцій у схемах і таблицях : навч.-метод. посібник. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2020. 230 с.
13. Ніколаєва С. Ю. Історія методики навчання іноземних мов: навч. -метод. посіб. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2020. 180 с.
URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/663>
14. Ніколаєва С. Ю., Задорожна І. П. Теоретичні засади історії методики навчання іноземних мов : монографія. Тернопіль, 2021. 299 с.
15. Ніколаєва С. Ю., Черниш В. В. Підготовка здобувачів вищої освіти до науково-публікаційної діяльності у процесі самостійної роботи: навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів бакалаврату, магістратури та аспірантури. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2025. 107 с.
<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/7721>
16. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : колективна монографія : Київ: Ленвіт, 2015. 444 с.
17. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
18. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні : монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 396 с.
19. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник. Вінниця : Нова книга, 2013. 376 с.

Зарубіжні публікації

1. Common European Framework of Reference for Languages Learning, teaching, assessment. Cambridge Univ. Press, 2003. 260 p.
2. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume with new descriptors*. Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2018. URL: www.coe.int/lang-cefr.
3. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2020. URL: www.coe.int/lang-cefr.
4. Diachkova, Y., Nikolaeva, S., & Guertler, K. (2025). Communication in international humanitarian relief: Profiling Ukrainian boundary spanners. *Journal of Intercultural Communication*, 25(1). 35 – 48.
<https://doi.org/10.36923/jicc.v25i1.1019>
5. Nikolaeva S. Interconnected formation of generic and specific competencies in the process of masters' training . *Pedagogy theory: collective monography*. International Science Group. Boston : Primedia e Launch, 2020. 321 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.PED.I URL: <http://isg-konf.com>.
6. Nikolaeva, S. (2025). The higher education applicants' innovation competence contents in the field of training foreign languages and cultures. *Pedagogical activity, contemporary art and philology: main aspects of human development*

as an individual: collective monograph. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch. p.181-198.

<https://isg-konf.com/pedagogical-activity-contemporary-art-and-philology-main-aspects-of-human-development-as-an-individual/>.

7. Nikolaeva S., Korol T., Formative assessment in the translation classroom: closing a feedback loop. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*. June 2021. Vol 10, No 2. P. 738–746.
DOI: <http://doi.org/10.11591/ijere.v10i2>
<http://ijere.iaescore.com/index.php/IJERE/article/view/21274>
8. Nikolaeva S., Chernysh V., Diachkova Y. Training the higher education institutions students writing scientific articles in the process of self-study. *Innovative and modern foundations of pedagogy* : collective monograph. International Science Group. Boston: Primedia e Launch, 2022. 374 p. P.192–208. DOI:10.46299/ISG.2022.MONO.PED.4
<https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2022/12/Project-Ped.pdf>
9. Nikolaeva S., Chernysh V., Diachkova Y. Formation of intercultural language competence: publication of the research results. *Modern teaching methods in pedagogy and philology* : collective monograph / Azarenkov V. – etc. – International Science Group. Boston: Primedia e Launch, 2023. P. 515–530. DOI: 10.46299/ISG.2023.MONO.PED.1
<https://isg-konf.com/modern-teaching-methods-in-pedagogy-and-philology/>.
10. Chernysh V. Competence-based approach to the development of professionally oriented competence of foreign languages teacher-trainees in the intercultural context. Chapter of the monograph. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine* : monograph. Riga : SIA Izdevnieciba Baltija Publishing, 2018. P. 559–583.
11. Chernysh V., Vaseiko., Kaplinskiy V., Tkachenko L., Bereziuk J. Modern Methods of Training Foreign Language Teachers. *International Journal of Higher Education*. Vol. 9, No 7 (Special Issue), August 2020. DOI: <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p332>
<http://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijhe/article/view/18616>
12. Chernysh V., Valentyna Zadorina, Olha Melnyk, Kateryna Khromova, Olga Danyliuk, M. Mykola. Development of professional competence of present and future teachers under the conditions of transformational processes in education. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 2020, Vol. 11, Issue 1, P. 56–67 DOI: 10.47750/jett.2020.11.01.006 ISSN : 1989-9572
https://jett.labosfor.com/index.php/jett/article_3998.html
13. Chernysh Valentyna, Iryna Dzhochka, Dmytro Marieiev, Vladyslava Kuzebna, Nataliia Shkvorchenko. Formation of communicative professionally oriented competence of future philologists. *Applied Linguistics Research Journal*. 2021; 5(1): 185-194 DOI: [10.14744/alrj.2020.44711](https://doi.org/10.14744/alrj.2020.44711) E-ISSN 2651-2629
<http://www.alrjournal.com/jvi.aspx?un=ALRJ-44711&volume=#>
https://jag.journalagent.com/alrj/pdfs/ALRJ-44711-ORIGINAL_RESEARCH-CHERNYSH.pdf
14. Nikolaeva S., Chernysh V., Diachkova Y. Formation of intercultural language competence: publication of the research results. *Modern teaching*

- methods in pedagogy: collective monograph. Boston, 2023
UR <https://isg-konf.com/modern-taching-methods-in-pedagogy-and-philology/>
15. Relating Language Examinations to the Common European Frame of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR), manual, 2009. Council of Europe www.coe.int/lang

Інтернет-ресурси

Сайт кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов
<https://pedagogy.methods.knlu.edu.ua>

Репозитарій КНЛУ <https://library.knlu.edu.ua/Репозита>

Комп'ютерні програми з методики навчання іноземних мов.

Електронні засоби навчального призначення.

Електронні проекти Ради Європи з методики навчання іноземних мов.

Електронні автореферати дисертацій з методики навчання іноземних мов.

Електронні дисертації з методики навчання іноземних мов.

<http://www.britishcouncil.org.ua>

<http://institutfrancais-ukraine.com/>

<http://ave.cervantes.es/>

<http://www.coe.int/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

<http://www.ecml.at/>

Сайти видань кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов

- *Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія»*

Режим доступу: <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua>

- *Науково-методичний журнал «Іноземні мови»*

Режим доступу: <http://fl.knlu.edu.ua>

Сайти бібліотек

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського.

Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua>

- Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.

Режим доступу: <http://www.nplu.org>

- Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника.

Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua>

- Одеська національна наукова бібліотека України.

Режим доступу: <http://www.odnb.odessa.ua>

- Портал сучасних педагогічних ресурсів.

- Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
-Освіта.УА.
Режим доступу: <http://osvita.ua>
-Товариство «Знання» України.
Режим доступу: <http://znannya.info>
-Науковий журнал «Creative Education»
Режим доступу: <http://www.Scirp.org/journal>

Зарубіжні наукові журнали вільного доступу

- Journal of Research in Applied Linguistics | ICI Journals Master List
Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/journal/35190>
- Journal of Research in Applied Linguistics | ICI Journals Master List
Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/journal/35190>
- International Journal of Applied Linguistics
Режим доступу: <https://benjamins.com/catalog/itl>
- Journal of Research in Applied Linguistic Studies
Режим доступу: <http://surl.li/hgmui>
- Journal of Applied Linguistics and Language Research | RG Journal
Режим доступу: <https://www.jallr.com/index.php/JALLR>
- International Journal of Foreign Language Teaching and Research
Режим доступу: <https://jfl.iaun.iau.ir/>
- Journal of Language Teaching and Research
Режим доступу: <https://www.academypublication.com/jltr/>
- Language Teaching Research: SAGE Journals
Режим доступу: <https://journals.sagepub.com/home/ltr>
- Open-Access Research in English Language Teaching
Режим доступу: <http://surl.li/hgmxx>
- Research in the Teaching of English | RG Journal Impact Rankings
Режим доступу: <https://www.resurchify.com/impact/details/22614>
- International Journal of Research in English Education
Режим доступу: <https://ijreeonline.com/>

Вебінари з проблем реалізації дослідження в галузі методики навчання іноземних мов

- Webinars - Research in Practice
Режим доступу: <https://www.researchinpractice.org.uk/all/content-pages/recorded-webinars/>
- Research Webinars - Teaching Council
Режим доступу: <https://www.teachingcouncil.ie/en/research-croi-/research-webinars-/>
- Webinars - Elsevier
Режим доступу: <https://www.elsevier.com/events/webinars>
- Webinars for teachers - Cambridge English
Режим доступу: <https://www.cambridgeenglish.org/teaching>
- Free webinars for teachers | British Council
Режим доступу: <https://www.britishcouncil.me/en/teach/webinars>
- **Webinars - | Teaching English | British Council | BBC**
Режим доступу: <https://www.teachingenglish.org.uk/events/webinars>
- Webinars | Oxford University Press
Режим доступу: <https://elt.oup.com/feature/global/webinars>
- Free Webinars on ELT - Macmillan English
Режим доступу: <http://www.macmillanenglish.com/webinars/>
- Free Webinars | EF Teacher Zone
Режим доступу: <https://www.ef.com/wwen/tz/courses/free-webinars/>
- **IATEFL Webinars**
Режим доступу: <https://pronsig.iatefl.org/events/>
<https://www.iatefl.org/web-events/webinars>
- Webinars For Teachers | Search Webinars For Teachers
Режим доступу: <https://www.teachingenglish.org.uk/news-and-events/webinars/webinars-teachers>
www.zapmeta.ws/Search/Now
- TESOL Online Courses - Webinars - TESOL International Association
Режим доступу: <https://www.tesol.org/professional-development/education-and-events/>
<https://www.tesol.org/attend-and.../online-courses>
- Promoting a Teacher Education Research-Oriented Curriculum ...
Режим доступу: <https://ojs.letras.up.pt/index.php/et/article/view/3017>
[https://www.researchgate.net/.../320844297_Promoting_a_T... -](https://www.researchgate.net/.../320844297_Promoting_a_T...)
- Mobile Research: Bookmark, Curate, Aggregate, & Annotate ...
Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=2Sp_Yp-oR-Q
- TESOL and Languages Teaching and Research Group | Deakin
Режим доступу: <http://surl.li/hgnot>
<https://www.deakin.edu.au> › School of Education › Research